

XVI. Styrelsen för Helsingfors stads belysningsverk.

Helsingfors stads belysningsverks årsberättelse för 1901 är af följande innehåll:

„Under redogörelseåret har Styrelsen liksom föregående år utgjorts af handlanden Hj. Schildt, ordförande, samt af ledamöterna ingenjören Edvin Bergroth och protokollssekreteraren Edvin Willgren. Styrelsesuppleanter hafva varit konsuln G. Paulig samt ingenjörerna G. Zitting och Fr. Rosberg.

Styrelsens fördelning af arbetet med kontrollen öfver driften och affären har varit densamma som under föregående år.

Bland gasverkets tjänstemannapersonal har ingen förändring inträdt.

Gaspriset.

Gaspriset har varit detsamma som under föregående år, d. v. s. 30 penni pr m³ för lysgas med 10 % rabatt för förbrukare, som pr kalenderår konsumerar öfver 20,000 m³ gas årsförbrukning af mera än 18,000 m³ men icke utöfver 20,000 m³, debiteras såsom utgörande endast 18,000 m³ samt 15 penni pr m³ för värmegas uppmätt medels skild mätare.

För gasförbrukningen å universitetets och polytekniska institutets laboratorier samt å agrikultur- och handelskemiska laboratoriet hafva Stadsfullmäktige, enär å dessa laboratorier både värmegas och lysgas uppmätas af samma mätare, beviljat en rabatt af 20 % å lysgaspriset.

Värdeökningar å gasverkets fasta konti.

Hufvudrörnätet.

Följande nya hufvudrör äro nedlagda i nedanstående gator:

Parkgatan	105 m 100 mm rör	<i>Smf</i>	1,429: 46
Fabriksgatan	220 m 100 mm „	„	2,124: 04
Jungfrustigen	243 m 75 mm „	„	2,522: 98
Kaptensgatan	125 m 75 mm „	„	940: 98
Dockstorget	80 m 75 mm „	„	695: 16
Mikaelsgatan	$\left. \begin{array}{l} 60 \text{ m } 150 \\ 98 \text{ m } 125 \end{array} \right\}$ mm gamla rör	„	2,036: 51
Summa 931 m		<i>Smf</i>	9,749: 13

Lyktstolpar med lyktor och serviser.

Simonsgatan kompl.	lyktor 4 st.	<i>Fmk</i>	405: 40
Lilla Robertsgatan	” 4 ”	”	405: 40
Mikaelsgatan	” 4 ”	”	304: 03
Salutorget (Lukaslampor)	” 2 ” (med master)	”	1,170: 14
Studenthusplatsen	3 ” (3 arm. kandel.)	”	267: 80
Parkgatan	serviser 3 st.	”	90: —
Fabriksgatan	” 3 ”	”	90: —
Dockstorget	” 2 ”	”	60: —
127 nya 2 låg. auerlampor		”	2,387: 60
	Summa 17 st.	8 st. <i>Fmk</i>	5,180: 37

Privata serviser.

46 st. nya servisledningingar äro under året nedlagda. Härtill hafva åtgått följande rör:

af 63 mm rör	7 m.
” 50 ” ”	320 ”
” 38 ” ”	70 ”
” 32 ” ”	32 ”
	<u>Summa 429 m.</u>

Kostnaden för serviserna har uppgått till Fmk 4,109: 73.

Inventarier.

Inventarier för gasberedningen	<i>Fmk</i>	357: 41
” ” gatubelysningen	”	8: 50
” ” enskilda belysningen (gasmätare)	”	7,553: 44
” ” rörläggning	”	690: 82
” ” kontoret	”	145: 50
” ” diverse	”	529: 75
	Summa <i>Fmk</i>	9,285: 42

Sammandrag.

af värdeökningarna.

Hufvudrörnätet ,	<i>Smf.</i>	9,749: 13
Lyktstolpar med lyktor och serviser.	„	5,180: 37
Privata serviser	„	4,109: —
Inventarier	„	9,285: 42
	Summa <i>Smf.</i>	28,324: 65

Afgår för från gatorna upptagna, användbara rör	„	546: —
	Summa <i>Smf.</i>	27,778: 65

Afskrifningar.

å gasverkets fasta konti

Inventarier	10 %	<i>Smf.</i>	2,740: 38
Hufvudrörnätet	2 %	„	5,500: 98
Lyktor med stolpar och serviser	„	„	2,411: 82
Privata serviser	„	„	406: 02
Husbyggnader	„	„	10,551: 29
Ugnar med armatur	„	„	1,800: —
Apparater	„	„	1,256: —
Gasklockor	„	„	440: —
	Summa <i>Smf.</i>		25,106: 49

Gasberedningen.*Tillverkad gas.*

Med korrektion för stationsgasmätarens gång äro 1,335,000 m³ gas tillverkade.

Gasutbyte m. m.

För tillverkandet af dessa 1,335,000 m³ gas hafva åtgått:

af vanliga gaskol, Londonderry och Wearmouth	4,334,970 kg.
„ cannelkol, Boghead och Niddrie	421,170 „
	Summa 4,756,140 kg.

Gasutbytet pr m. ton kol har således varit 280,69 m³.

Cannelkoltillsatsen 8,86 vigt %.

Ljusstyrkan å stadens kontrollrum	13,74 n. lj.
D:o å gasverket	13,84 „

Kolpriser. Upplagda å gasverket hafva under året inkomna kol kostat:

Vanliga gaskol, Londonderry	<i>Imf</i>	21:03	pr m. ton.
Cannelkol, Niddric	„	46:91	„

Biprodukter.

Koks.

Utöfver hvad som åtgått för eldning af retortugnarna, har gasberedningen lemnat 50,493 hl. koks.

Enär de förgasade kolens volym utgör 59,451 hl. är volym-koksprocenten 84,93.

Per ton förgasade kol hafva erhållits 10,62 hl. koks eller med en vikt af 40 kg per hl. 424,8 kg.

Stenkolstjära.

Gasberedningen har lemnat af tjära

Prima, separerad	719	fat.
Sekunda, tjock massa	192	„
	<hr/>	
	Summa	911 fat.

Då ett fat tjära väger 230 kg, motsvarar den tillverkade tjärkvantiteten 209,530 kg.

Tjärutbytet sålunda 44,05 kg per m. ton kol.

Gasförbrukningen.

	%		
Enskild gas till lyse	47,67	636,379	
„ „ „ värme m. m.	13,81	184,292	820,671
Stadens gatubelysning	24,21		323,089
Gasverkets belysning	2,34		31,298
Läckage, kondensation, m. m.	11,97		159,802
	<hr/>		
	Summa 100,00		1,334,860 ¹⁾

¹⁾ Gasklockorna innehöllo vid årets början 1,760 samt vid årets slut 1,900 m³.

Största gasförbrukningen egde rum torsdagen den 19 December då 7,170 m³ gas förbrukades. Motsvarande siffra för år 1900 var 6,740 m³.

Minsta gasförbrukningen egde rum måndagen den 24 Juni då 900 m³ förbrukades.

Inkomster å gas och biprodukter.

Enskilda förbrukningens gas.

Gas å 30 penni per m ³	636,379 m ³	<i>Små.</i>	190,913: 70	
Afgår i rabatter	—	„	5,841: 66	185,072: 04
Gas å 15 penni per m ³	184,292 m ³	„		27,643: 80
Gasverkets förbrukning debiterad å 20 penni	31,298 m ³	„		6,259: 60
	<u>Summa 851,969 m³</u>		<i>Små.</i>	<u>218,975: 44</u>

Gatubelysningens gas.

För gatubelysningens gasförbrukning, 323,089 m³ å 30 penni, är staden debiterad med Fmk 96,926: 70.

Koks.

Försåld och utgången å gasverkets konti — incl. ugnselddning

Okrossad koks	hl.	45,174	<i>Små.</i>	83,777: 91
Krossad „	„	3,916	„	8,414: 68
	<u>Summa hl.</u>	<u>49,090</u>	<i>Små.</i>	<u>92,192: 59</u>

Medelförsäljningspriset för okrossad koks	<i>Små.</i>	1: 85
D:o „ krossad „	„	2: 15

Stenkolstjära

af årets tillverkning äro försålda:

separerad tjära	689 fat	<i>Små.</i>	9,990: 50
sekunda tjock massa	192 „	„	1,632: —
	<u>Summa 881 fat</u>	<i>Små.</i>	<u>11,622: 50</u>

Enskilda gasförbrukningens detaljer.

Lysgas.

Lysgasförbrukningen, hvilken i budgeten för år 1901 beräknades komma att uppgå till 730,000 m³ har i verkligheten endast uppgått till 636,379 m³. Orsaken dertill, att den verkliga förbrukningen understigit den beräknade, torde i hufvudsak bero på följande förhållanden:

1) att, sedan gasverket hösten 1900 börjat försälja auerlampor och glödkroppar till jmförelsevis lågt pris, en mängd vanliga, öppna lågor ersatts med de gasbesparande auerlamporna;

2) att ehuru för nytillkomna kunder 75 st. gasmästare under året uppsatts, den ökning i förbrukningen, som härigenom uppstått ej motsvarat den minskning, som inträddt derigenom, att Svenska teatern, som sedan år 1900 delvis öfvergått till elektriskt ljus, under senare hälften af 1901 helt och hållet haft sådan belysning äfvensom, att Studenthuset i större utsträckning än förut öfvergått till samma belysningssätt:

3) att de tryckta tiderna i sin mån bidragit till att minska gasförbrukningen.

Värmegas

Värmegasförbrukningen under året har uppgått till 184,292 m³ mot i budgeten beräknade 150,000 m³.

Enär gasverket endast under de 3 sista månaderna af år 1900 bedrefs för stadens räkning, kan någon jmförelse mellan värmegasförbrukningen under de båda åren 1901 och 1900 icke göras. Dock kan nämnas att värmegasförbrukningen 1 Oktober—31 December 1901 varit 69,477 m³ mot 34,222 m³ samma tid år 1900, ökningen sålunda 35,255 m³ eller c:a 100 %.

Från gasverkets lager äro följande värmegasapparater under året försålda:

1 lågors gaskokare, öppna och täckta	36 st.
2 " " " " "	161 "
3 och flerlågors gaskokare, öppna och täckta	7 "
Stekugnar	6 "
Badapparater	16 "
Vattenvärmare	4 "
Gaskaminer	13 "
Diverse apparater	14 "
	Summa 257 st.

Af gasmotorer voro vid årets slut 21 st. med tillsammans 90 hästkrafter i bruk.

Utestående gasmätare.

	Lysgas st.	Värmegas st.	Summa st.
Utestående 31 December 1901	642	328	970
" " " 1900	567	87	654
Ökning under året	75	241	316

eller 48,3 %.

Af vid årets slut utestående gasmätare voro 33,8 % värmegasmätare.

Den 1 Oktober 1900 var de utestående gasmätarnes antal 619 st. — häraf 55 st. värmegasmätare — mot 970 st. den 30 December 1901 — ökningen 56,7 %.

Gatubelysningen

har bestridts af:

	Helnatts- lågor		Halfnatts- lågor		Summa st.
	st.	st.	st.	st.	
Vid årets början					
Auerlågor med 105 l. timförbrukning	522		610		
Vanliga lågor med 141 l. timförbrukning . . .	6	528 ¹⁾	—	610	1,138 ²⁾
Vid årets slut					
Auerlågor med 105 l. timförbrukning	532		742		
Lukas-lågor med 500 l. "	—		2		
Vanliga lågor " 141 l. "	6	538 ¹⁾	—	744	1,282 ²⁾
Ökning	—	10	—	134	144

¹⁾ 26 st. auer- och 6 st. vanliga lågor äro periodiska vid Södra hamnen. — ²⁾ Häri ej inberäknadt sådana lågor, som i följd af byggnadsarbeten etc. äro släckta.

Gasens tillverkningskostnad.

	<i>Fmk.</i>	<i>74.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>74.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>74.</i>
Utgifter.						
Vanliga gaskol	144,426	85				
Cannelkol	17,267	97				
Transport och lämpning af kol	1,570	40	163,265	22		
Diverse materialier	—	—	548	60		
Gasmästare-aflöning	4,450	—				
Eldare-aflöning	11,137	42	15,587	42		
Ångpanne- och exkausterkostnad	—	—	13,894	96		
Gasreningen	—	—	1,787	69		
Byggnaders underhåll	1,574	34				
Ugnars	7,617	48				
Apparaters	1,459	28				
Gasklockors	22	32				
Hufvudrörnätets	1,004	49				
Inventariers	2,136	—	13,813	91		
Koksarbete	—	—	4,219	30		
Tjärarybete	—	—	1,878	42		
Förvaltningen:						
Styrelsens arvode	8,000	—				
Verkställande direktörens löne-, tantième och hyresmedel	13,500	—				
Kamrerarens och kassörens lön	4,500	—				
Kontorsbiträden	1,362	50	27,362	50		
Gas i klockorna den 1 Januari 1901	—	—	352	—		
Diverse omkostnader såsom försäkringspremier, bränsle, belysning, renhållning, vakthåll- ning etc.	—	—	20,390	30	263,100	32
Inkomster.						
å koks	94,647	84				
å tjära	11,951	95	106,599	79		
Gas i klockorna den 31 December 1901	—	—	380	—	106,979	79
Tillverkningskostnaden	—	—	—	—	156,120	53

Enligt detta blir tillverkningspriset på den debiterade gaskvantiteten 1,175,058 m³ — läckaget oberäknadt — Fmk 132,862 per 1,000 m³.

Ekonomiska resultat.

	<i>Fmf</i>	<i>pi</i>	<i>Fmf</i>	<i>pi</i>
<i>Enskilda gasförbrukningen.</i>				
<i>Inkomster.</i>				
Debiterad gas	—	—	224,817	10
<i>Utgifter.</i>				
851,969 m ³ gas à 132,862 per 1,000	113,194	28		
Mätareaflysning och inkassering	2,198	14		
Kontorsomkostnader	2,484	62		
Gasmätarens underhåll	1,696	45		
Privata servisers underhåll	104	39		
Rabatter	5,841	66		
Öfriga omkostnader	4,707	09	130,226	63
Vinst	—	—	94,590	47
<i>Gatubelysningen.</i>				
<i>Inkomster.</i>				
Debiterad gas	—	—	96,926	70
<i>Utgifter.</i>				
323,089 m ³ gas à 132,862 per 1,000	42,926	25		
Lykttändare	16,812	—		
Lampskötare	4,877	11		
Lampunderhåll	1,628	22		
Lyktors, stolpars och servisers underhåll	3,147	08		
Öfriga omkostnader	1,963	75	71,354	41
Vinst	—	—	25,572	29

Privata arbeten.

	<i>Fmf</i>	<i>pi</i>	<i>Fmf</i>	<i>pi</i>
<i>Inkomster.</i>				
å utförda arbeten och materialförsäljningar	—	—	55,591	05
<i>Utgifter.</i>				
Rörläggareförman	2,700	—		
Materialbokhållaren	1,679	18		
Material och arbetskostnad	39,840	25	44,219	23
Vinst	—	—	11,371	82

Nettovinsten.

	<i>Fmk.</i>	<i>pi.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>pi.</i>
Då å nedanstående konti erhållits följande vinster:				
Enskilda gasförbrukningen	94,590	47		
Gatubelysningen	25,572	29		
Privata arbeten	11,371	82	131,534	58
och härifrån afdrages:				
Afskrifningar å fordringar	235	27		
„ å fasta konti	25,106	49		
Afskrifning för kostnaden för förslaget till vattengasverk	423	90		
Räntor å rörelsekapitalet	8,403	61	34,169	27
erhålles nettovinsten	—	—	97,365	31

Den behållning från året, hvilken motsvarar den i budgeten för år 1901 beräknade behållningen, i hvilken värdeökningarna icke äro upptagna såsom behållning samt något afdrag för afskrifningar å fasta konti icke förekommer, erhålles:

	<i>Fmk.</i>	<i>pi.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>pi.</i>
Om från nettovinsten	97,365	31		
afdrages värdeökningarna	27,778	65	69,586	66
samt tillägges afskrifningarna å fasta konti	—	—	25,106	49
Behållning	—	—	94,693	15

Denna behållning var i budgeten beräknad till Fmk 55,000:—.

Gasverkets ställning till stadskassan.

	<i>Fmk.</i>	<i>pi.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>pi.</i>
<i>Skuld 1 Januari 1901:</i>				
Saldo å rörelsekapitalet	241,728	15		
Behållningen från år 1900	2,869	86	244,598	01
Under året uttaget	160,000	—		
Räntegodtgörelse	8,403	61	168,403	61
Kontanta inbetalningar	116,850	—	413,001	62
Gas för gatubelysningen	96,926	70		
„ „ inre belysningen	9,063	45		
Levererad koks och utfördt arbete	6,874	15	229,714	30
<i>Skuld till stadskassan 31 December 1901</i>	—	—	183,287	32

Tekniska resultatet m. m.

Gasstillverkningen	1,335,000 m ³ .
Gasförbrukning för enskild belysning	636,379 "
" " kokning m. m.	184,292 "
" " gatubelysningen	323,089 "
" " gasverkets räkning	31,298 "
Gasläckage och kondensation m. m.	159,802 "
D:o i % af totalförbrukningen	11,97 %
Högsta gasförbrukningen per dygn	7,170 m ³ .
Lägsta gasförbrukningen per dygn	900 "
Antal gatulågor vid årets slut	1,282 st.
" i bruk varande gasmätare	970 "
" gasmotorer	21 "
" d:o	90 hkr.
Summa retortdygn per år	10,496 st.
" retortladdningar per år	43,661 "
Gasproduktion per retortdygn	127,2 m ³ .
D:o " retortladdning	30,6 "
Retortladdningarnas medelvikt	108,9 kg.
Högsta antalet laddade retorter per dygn	55 st.
Lägsta " " " " "	11 "
Gasutbyte per m. ton kol	280,69 m ³ .
Cannelkoltillsats	8,86 %.
Koksutbyte per m. ton kol	10,62 hl.
Tjärutbyte " " "	44,05 kg.
Ljusstyrka: i stadens kontrollrum	13,47 H.lj.
" å gasverket	13,84 " "